

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Võrdõiguslikkusest ja võrdsetest võimalustest

Liisa Oviir | Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku kantselei | 2025

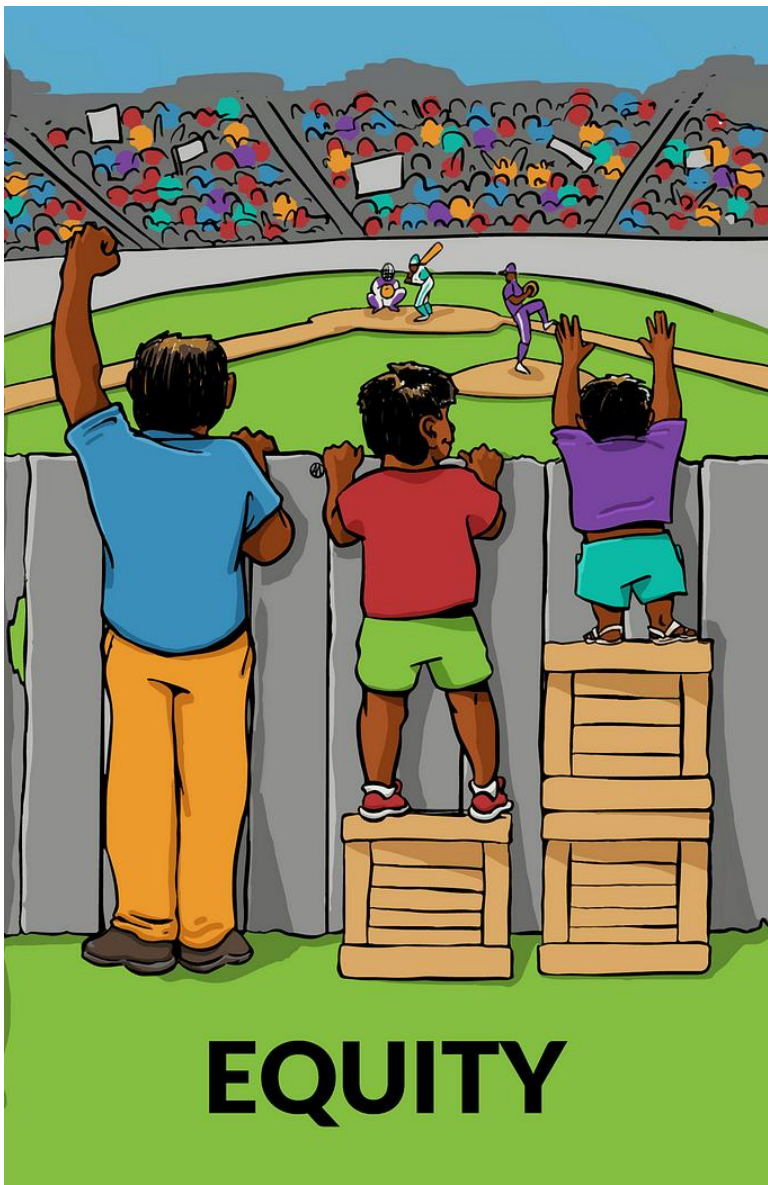
SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Põhiseadus

Kõik on seaduse ees võrdsed.

Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise või sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu.

Mida tähendab võrdõiguslikkus?

Mida tähendab võrdsus?

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Kuidas see kõik algas?

1. RASSILINE VÕRDSUS

Orjanduse kaotamine:

Portugal (1761) /asumaades nn Brasiilia 1888,
Mexico (1829), Prantsusmaa (1848) /orjus oli varem kaotatud Prantsuse revolutsiooniga
1794, kuid taastati Napoleoni ajastul/, Kolumbia (1851), Ameerika Ühendriigid (1865),
Suurbritannia, välja arvatud India (1833), Hispaania (1886)

Kodanikuõiguste liikumine USA näitel: 1950.–60. aastatel

Rahvusvahelised algatused: 1965. aastal võeti vastu ÜRO rassilise diskrimineerimise
likvideerimise konventsioon

2. LGBTQ+ ÕIGUSED

Homoseksuaalsuse dekriminaliseerimine: 18-19 saj, 20. sajandi teine pool
Prantsusmaa (1791), Brasiilia (1830), Mehhiko (1871), Itaalia (1890), Suurbritannia (1967),
Saksamaa (1969), Kanada (1969), Austria (1971), Eestis (1992), Venemaa (1993), Lõuna-
Aafrika Vabariik (1998), Ameerika Ühendriigid (2003), India (2018)

Endiselt on homoseksuaalsus kriminaliseeritud 64 erinevas riigis (karistused varieeruvad rahalistest karistustest kuni surmanuhtluseni),

Õigus samasooliste abielule:

Holland (2001), enamused Euroopa riike, USA (2015), Austraalia (2017) ja Taiwan (2019).

Eesti (2024)

3. SOOLINE VÕRDÕIGUSLIKKUS

Naiste valimisõiguse liikumine: Uus-Meremaa (1896), Soome (1906), Eesti (1918), USA (1920), Prantsusmaa (1944), Saudi-Araabia (2015)

Võrdse töö eest võrdne palk: 20 sajandi keskpaik Prantsusmaa (1946), Eesti (2004)

Klaaslagi?

Sooline võrdsus riigiti

- 1. Kõrge sooline võrdsus**
- 2. Suhteliselt kõrge sooline võrdsus**
- 3. Mõõdukas sooline võrdsus**
- 4. Suur varieeruvus sõltuvalt piirkonnast**
- 5. Madal sooline võrdsus**

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Kes on ja mida teeb võrdõigusvolinik?

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Võrdõigusvolinik on sõltumatu ja erapooletu ametiisik, kes jälgib soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise seaduste täitmist.

Sooline võrdne kohtlemine

Rahvus, etniline kuuluvus, rass,
nahavärv

Puue, seksuaalne sättumus,
usutunnistus või veendumused, vanus

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

**Volinik nõustab ja abistab isikuid
diskrimineerimist käsitlevate
kaebuste esitamisel**

**Volinik annab arvamusi võimaliku
diskrimineerimise asetleidmise kohta**

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Kui levinud on ebavõrdne kohtlemine ja diskrimineerimine?

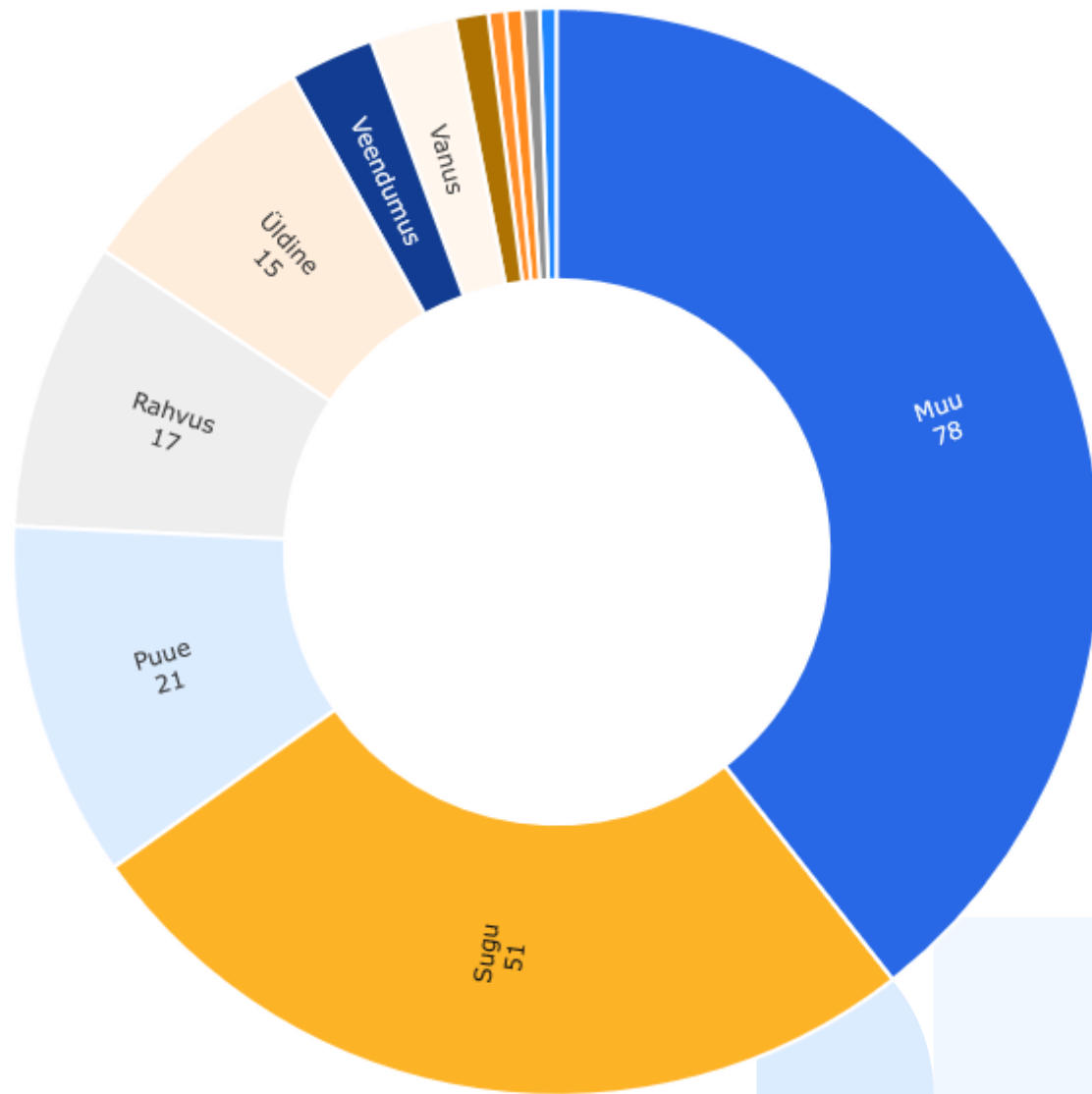
SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

240

**inimest pöördus
võrdõigusvoliniku
poole (2024)**

Pöördumiste jagunemine 2023

Muu Sugu Puue Rahvus Üldine Vanus Veendumus Keeleoskus Kodakondsus Seksuaalne sättumus Sotsiaalne staatus Ametiühing

Sooline võrdõiguslikkus

Soolise võrdõiguslikkuse seaduse eesmärgiks on tagada Eesti Vabariigi põhiseadusest (§ 12) tulenev sooline võrdne kohtlemine

Võrdne kohtlemine

Ühiskonnas on ajalooliselt tõrjutud grupe, kes vajavad eraldi kaitset

Ühesugune kohtlemine ei taga võrdsust, sest inimeste lähtepunktid ja võimalused on erinevad

Otsene diskrimineerimine on isikute põhjendamatu ebavõrdne kohtlemine, mille tulemusel üks isik satub halvemasse olukorda kui teine isik samas või samalaadses olukorras.

Kaudne diskrimineerimine on, kui näiliselt neutraalne säte, kriteerium või tava seab isikud teistega võrreldes ebasoodsamasse olukorda

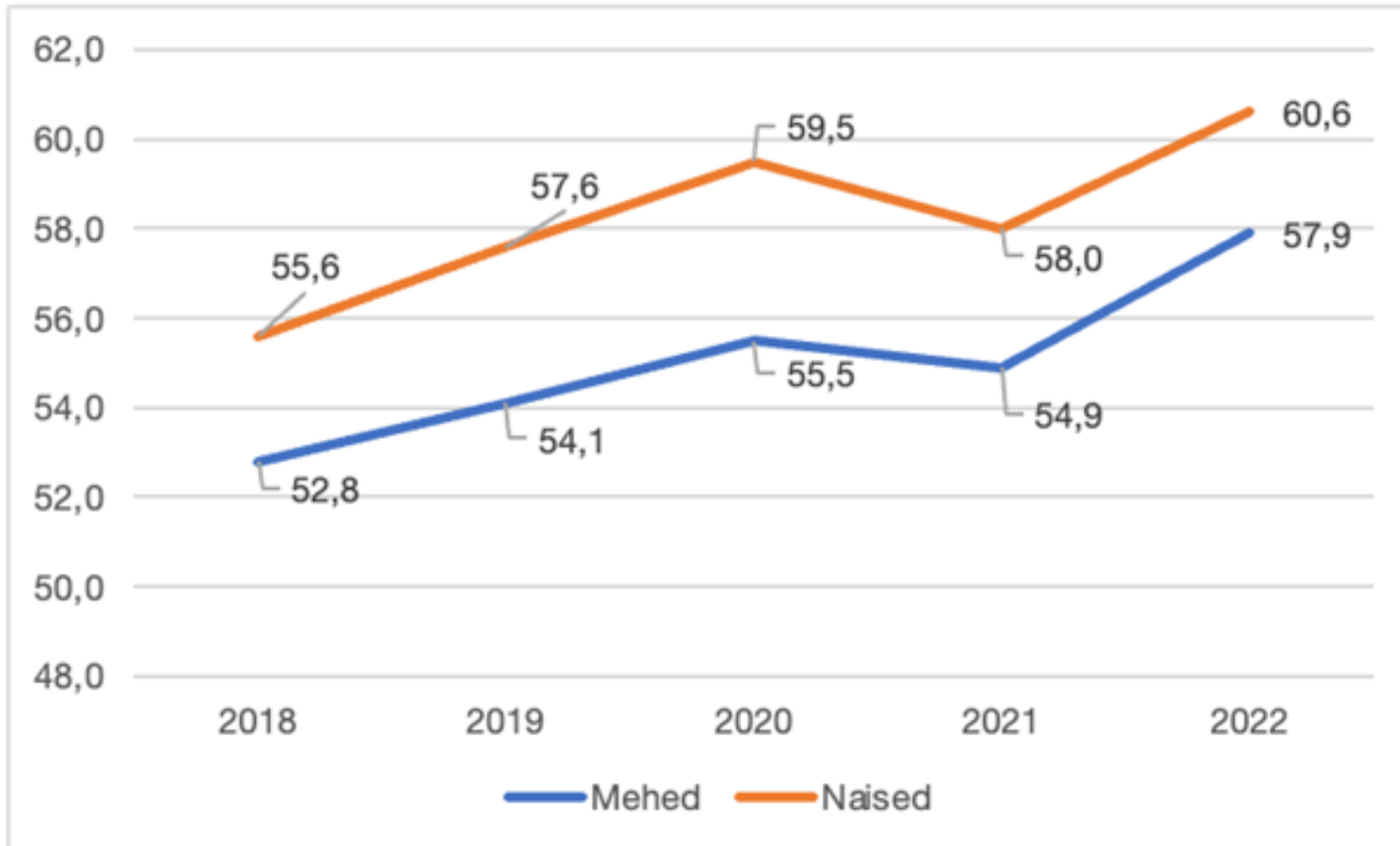

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Naised ja mehed Eestis

Tervena elada jäänud aastad

Kodutus puudutab mehi

1060

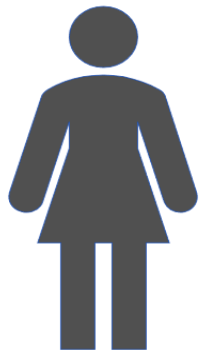
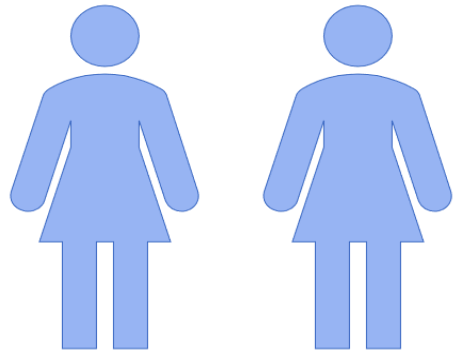
ilma koduta

73%

mehed

...vägivald naisi

Üks kolmest Eesti naisest on täiskasvanueas kogenud seksuaalset ahistamist töökohal

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Kuidas elavad erinevad rahvused Eestis?

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

213

**erineva rahvuse
esindajat elab Eestis***

*Statistikaamet, 2021

Mõõdik	Eestlane	Mitte-eestlane
Tööhõivemäär	72.4%	62.8%
Töötuse määr	5%	9%
Ettevõtlus	12.3%	8.5%
Juhid	8.8%	5.8%
Suhteline vaesus	20%	28.8%
Töölane diskrimineerimine	19%	28%
NEET noored	9.1%	13.3%
Turvatus	12%	5%

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Kuidas elavad puudega inimesed?

Puue on inimese anatoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, millel on oluline ja pikaajaline ebasoodus mõju igapäevatoimingute sooritamisele (VõrdKS)

8.5%

**elanikkonnast
moodustavad
puudega
(tegevuspiiranguga)
inimesed**

Mõõdik	Tegevuspiiranguta	Tegevuspiiranguga
Tööhõivemäär	75.6%	47.1%
Töötuse määr	4.9%	9.3%
Juhid	8.5%	3.6%
Suhteline vaesus	22.5%	45.4%
Põhiharidus	14%	27%
Vägivallakogemus (naised)	32.1%	45.1%
LSV	40.6%	49.7%

Võrdõiguslikkus:

on oluline väärtus, sest see aitab luua õiglasema, harmoonilisema ja kaasavama ühiskonna.

1. Õiglus ja moraalne põhimõte

Õiglus — see tähendab, et kõiki inimesi tuleks kohelda võrdselt, sõltumata nende soost, rassist, rahvusest, vanusest, seksuaalsest orientatsioonist, religioonist või muudest erinevustest. Ebaõiglus ja diskrimineerimine põhinevad sageli eelarvamustel ja stereotüüpidel, mis ei arvesta inimeste individuaalseid väärtusi ja võimeid.

2. Sotsiaalne ja majanduslik areng

Võrdõiguslikkus soodustab ühiskonna ja majanduse arengut. Kui kõigil inimestel on võrdsed võimalused hariduseks, tööks ja osalemiseks otsuste tegemisel, saab ühiskond täiel määral ära kasutada oma inimkapitali potentsiaali. Mitmekesine ja kaasav tööjõud toob kaasa innovatsiooni ja suurema konkurentsivõime.

3. Isikuvabadused ja inimõigused

Võrdõiguslikkus kaitseb ja edendab isikuvabadusi. Inimesel peaks olema õigus teha oma elus valikuid ja elada oma parimate võimaluste järgi ilma diskrimineerimiseta. Võrdõiguslikkus tagab, et igaühe inimõigusi austatakse ja kaitstakse.

4. Sotsiaalne stabiilsus ja rahu

Ebavõrdsus võib põhjustada ühiskonnas pingeid, konflikte ja rahutusi. Kui inimesed tunnevad, et neid koheldakse ebaõiglaselt või nad ei saa võrdseid võimalusi, võib see tekitada rahulolematust ja konflikte. Võrdõiguslikkus aitab luua sidusat ja stabiilset ühiskonda, kus kõik tunnevad, et neil on koht ja nad saavad panustada.

5. Tugevam demokraatia

Võrdõiguslikkus on demokraatlike ühiskondade alus. Tõeline demokraatia saab toimida ainult siis, kui kõigil on võrdne juurdepääs poliitilisele osalusele ja hääleõigus. Kui osa ühiskonnast on otsustusprotsessidest välistatud, kannatab kogu demokraatlik süsteem.

Kokkuvõte

Võrdõiguslikkus ei tähenda lihtsalt formaalset võrdsust seaduses, vaid ka tõelist võimaluste võrdsust. See tähendab, et kõigil inimestel, olenemata nende taustast või isikuomadustest, on võimalus elada väärikat ja täisväärtuslikku elu, ilma diskrimineerimiseta. See on väärtus, mis tugevdab ühiskonda ja loob aluse õiglasemale maailmale.

Milles siis probleem on?

**Miks keegi peaks
vabatahtlikult
konkurentsieelisest
loobuma?**

Ruth Bader Ginsburg

„Ma ei palu oma soole erikohtlemist. Kõik, mida ma küsin, on see, et meie kaaslased võtaksid oma jalad meie kaelalt ära.“

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Võta ühendust

www.vollinik.ee
info@vollinik.ee
avaldus@vollinik.ee

Telefon 53525002

